

Cải tiến cách làm việc giữa thành ủy và ủy ban hành chính ở thành phố Hải Phòng

Tô Thiện

Phó bí thư thành ủy Hải Phòng

Từ năm 1961 trở về nước, ở Hải Phòng chúng tôi, chức năng và lề lối làm việc của Thành ủy và ủy ban hành chính có nhiều điểm không rõ ràng, nên trong công việc hằng ngày thường có tình trạng trùng lẫn nhau. Thông thường thì Đảng bao biện công việc của chính quyền; các sở, ty, các xí nghiệp trung ương thường hay đến thẳng Thành ủy để báo cáo và yêu cầu giải quyết những việc cụ thể thuộc phạm vi chính quyền, cho rằng Đảng giải quyết công việc nhanh hơn và có quyền lực hơn. Thậm chí các cuộc hội nghị bàn các vấn đề không quan trọng lắm cũng phải do Thành ủy triệu tập, nếu chính quyền triệu tập thì các ngành các cấp không đến đủ và không đến đúng thành phần.

Tình trạng trên dẫn đến cho Thành ủy sa vào sự vụ hành chính, không có thì giờ suy nghĩ nghiên cứu những việc lớn, kiểm tra việc tổ chức thực hiện những công tác trung tâm, ít bàn được công tác xây dựng đảng và công tác quần chúng. Còn ủy ban hành chính thì sinh ra ỷ lại, bị động. Điều đó chẳng những làm cho vai trò của cơ quan Nhà nước bị lu mờ, mà chính là đã hạ thấp vai trò lãnh đạo của Đảng, ảnh hưởng không tốt đến việc chỉ đạo phong trào.

Vấn đề tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đi đôi với việc phát huy vai trò tổ chức chỉ đạo thực hiện của chính quyền là một vấn đề rất quan trọng, trước hết là đối với cấp thành. Cho nên, từ năm 1961 đến nay, Thành ủy chúng tôi đã nhiều lần họp bàn và thường xuyên rút kinh nghiệm việc cải tiến cách làm việc. Chúng tôi đã tiến hành những biện pháp sau đây để giải quyết mối quan hệ này.

Trước hết, phải có nhận thức đúng đắn về chức năng của cơ quan lãnh đạo của Đảng và cơ quan chính quyền.

Về nhận thức chung, ngay từ những năm trước đây, trong chúng tôi, ai cũng đều nói rằng: Đảng là cơ quan lãnh đạo, Đảng giữ vai trò lãnh đạo toàn diện và tuyệt đối; chính quyền là cơ quan tổ chức thực hiện các chỉ thị nghị quyết của Đảng và cơ quan Nhà nước cấp trên; nhưng đi vào cụ thể, đi vào thực tiễn, thì khái niệm về nội dung của lãnh đạo và nội dung của tổ chức thực hiện như thế nào, lại chưa phân biệt được rõ.

Qua kinh nghiệm, chúng tôi xác định rằng: Thành ủy giữ chức năng lãnh đạo có nghĩa là Thành ủy phải nắm vững và quán triệt đường lối, chính sách của Trung ương, điều tra nghiên cứu sâu sắc để nắm vững đặc điểm và thực tiễn của địa phương; trên cơ sở đó vận dụng một cách cụ thể đường lối chính sách của Trung ương vào hoàn cảnh của địa phương, bàn bạc và quyết định nhiệm vụ, phương hướng các mặt công tác của địa phương trước mắt cũng như lâu dài, định ra các chủ trương, các biện pháp lớn để thực hiện các nhiệm vụ, phương hướng nói trên.

Để thực hiện tốt nhiệm vụ, phương hướng, chủ trương công tác mà mình đã quyết định, Thành ủy phải coi trọng công tác chính trị tư tưởng và công tác tổ chức, nắm rất chắc công tác xây dựng đảng và công tác vận động quần chúng, coi đó là nhân tố quyết định việc thực hiện thắng lợi mọi nhiệm vụ.

Thành ủy cần dựa vào các cơ quan của Đảng để thường xuyên kiểm tra việc tổ chức thực hiện của các cơ quan Nhà nước, bảo đảm cho các đường lối, chính sách, các chỉ thị nghị quyết của Đảng được chấp hành đầy đủ, đúng đắn và nghiêm chỉnh, kịp thời uốn nắn những sai lệch.

Thành ủy cần hết sức coi trọng việc chỉ đạo riêng, nắm chắc trọng điểm và điển hình, tiến hành tổng kết công tác để chỉ đạo chung.

Ủy ban hành chính là cơ quan chỉ đạo việc tổ chức thực hiện, có nghĩa là: ủy ban hành chính phải căn cứ vào các chỉ thị nghị quyết của

Thành ủy và của cơ quan Nhà nước cấp trên và các nghị quyết của Hội đồng nhân dân địa phương mà tổ chức việc thi hành cho tốt, đặc biệt là chỉ đạo thực hiện việc phát triển kinh tế địa phương, tổ chức tốt đời sống nhân dân.

Những vấn đề đã có đường lối, chính sách, chủ trương của Đảng rồi, thì ủy ban hành chính bàn cụ thể kế hoạch thực hiện, nhất là lo liệu các vấn đề cụ thể cho các cơ sở có điều kiện vật chất hoạt động, dựa vào các bộ máy chính quyền mà đôn đốc việc thực hiện kế hoạch Nhà nước.

Trong quá trình thực hiện, nếu phát hiện ra những vấn đề thuộc về chủ trương, chính sách mới hoặc những vấn đề lớn thì ủy ban hành chính thỉnh thị cấp ủy.

Có nhận thức cơ bản và xác định chức năng của Đảng và chính quyền như vậy là cần thiết; song cũng chỉ có thể xác định một cách khái quát những nguyên tắc, những nét lớn mà không thể có một văn bản quy định sẵn, đầy đủ, cụ thể việc nào thì Đảng giải quyết, việc nào thì chính quyền giải quyết. Việc phân biệt đó chỉ có thể làm rõ được qua công việc cụ thể hằng ngày.

Vì vậy, chúng tôi đã thể hiện một cách cụ thể chức năng nói trên, thông qua việc định ra chương trình công tác của cấp ủy và của ủy ban hành chính trong từng thời gian.

Căn cứ vào nhiệm vụ, phương hướng công tác hằng năm đã được Thành ủy quyết định, chúng tôi vạch ra chương trình công tác từng 6 tháng, 3 tháng, từng tháng. Trong chương trình đó, xác định rõ những việc mà Thành ủy (hoặc Thường vụ hoặc Thường trực) phải nghe báo cáo, những vấn đề phải họp bàn, và những việc phải tổ chức kiểm tra việc thực hiện, định rõ những trọng tâm công tác, những khâu yếu, những ngành hoặc địa phương yêu cầu tập trung sức giải quyết. Chương trình này được tập thể Ban thường vụ thảo luận, quyết định và thông báo xuống các cấp, các ngành biết.

Căn cứ vào chương trình đó, ủy ban hành chính thành phố cũng bàn và quyết định chương trình của mình trong thời gian tương ứng. Chương trình của ủy ban hành chính, chủ yếu là vạch rõ những công việc cụ thể nhằm thực hiện chương trình của Đảng.

Có những vấn đề mà Đảng đã bàn, thì sau đó ủy ban hành chính thường chủ yếu đi sâu bàn cách thi hành. Những vấn đề mà Đảng xét thấy thuộc phạm vi chức năng, quyền hạn của chính quyền thì giao cho ủy ban hành chính bàn và thi hành.

Có loại việc Đảng bàn cũng được, mà chính quyền bàn cũng được, thì cùng nhau trao đổi trước, xem bên nào giải quyết có lợi hơn.

Giữa các đồng chí thường trực của Đảng và thường trực của chính quyền có sự trao đổi mật thiết với nhau về công tác và chương trình công tác. thì có điều kiện tốt để khắc phục được những sự trùng lặp trong công việc. Những năm gần đây, chúng tôi tiến hành được đều đặn việc định chương trình công tác này. Việc đó có tác dụng tốt: nó giúp cho việc phân biệt một cách cụ thể chức trách của Đảng và chính quyền, giúp cho cơ quan lãnh đạo và các cấp dưới chủ động trong công tác, nắm vững được các trọng tâm, trọng điểm, khâu yếu cần tập trung trong từng thời gian.

Đi đôi với việc vạch chương trình công tác, chúng tôi có quy định cách giải quyết công việc.

Để thực hiện đúng chức năng, các ngành (sở, ty) và các cấp chính quyền dưới phải trực tiếp báo cáo và giải quyết công việc với ủy ban hành chính thành phố, chứ hằng ngày không làm việc trực tiếp với Thành ủy.

Chỉ khi nào có những vấn đề thuộc chủ trương, chính sách, phương châm hoặc những vấn đề lớn mà ủy ban hành chính xét thấy cần thiết phải có ý kiến của Đảng, thì trong trường hợp đó, hoặc là các đồng chí trong Ủy ban hành chính, hoặc là các đồng chí phụ trách các ngành của chính quyền sẽ trực tiếp đến Thành ủy để giải quyết (có thể trao đổi trước với các ban của Đảng trước khi đưa ra cấp ủy).

Từng thời gian nhất định, hoặc từng việc nhất định, xét thấy cần thiết, chúng tôi cũng trực tiếp làm việc với các ngành chính quyền. Đặc biệt là các ngành công an, quân sự địa phương, tòa án, viện kiểm sát... thì trực tiếp làm việc với Đảng trên rất nhiều việc vì là những việc cơ mật.

Việc triệu tập hội nghị cũng vậy. Thành ủy chỉ triệu tập những hội nghị để bàn về công tác đảng, công tác quần chúng và bố trí những mặt công tác lớn thuộc về lãnh đạo. Còn các việc khác đều do chính quyền triệu tập. Nhờ đó số hội nghị giảm bớt nhiều và quản lý được thống nhất lịch các hội nghị; hằng ngày chủ yếu là thường trực thành ủy làm việc với các ban của Đảng, các đảng đoàn các tổ chức quần chúng và các cấp ủy.

Đồng thời với việc cải tiến cách làm việc, chúng tôi chú trọng kiện toàn các cơ quan chính quyền và các ban của Đảng.

Thành ủy chúng tôi phân công thêm một số đồng chí ủy viên thường vụ và thành ủy viên có năng lực tổ chức thực hiện sang phụ trách công tác bên ủy ban hành chính và một số ngành của chính quyền; các ban, phòng xung quanh ủy ban hành chính cũng được kiện toàn cán bộ cả về số lượng và chất lượng.

Đi đôi với kiện toàn chính quyền, chúng tôi kiện toàn các ban của Đảng đã có và tổ chức ra những ban nghiên cứu về kinh tế (như ban công nghiệp, ban tài chính thương nghiệp, ban nông nghiệp...). Thời gian đầu các ban này làm việc bở ngỡ, lúng túng và có những việc làm trùng với việc của ủy ban, nên có nhiều người đề xuất ý kiến là bỏ các ban kinh tế đi, hoặc là hợp nhất các ban đó vào các phòng của chính quyền, để vừa làm chức năng của Đảng vừa làm chức năng của chính quyền. Qua nhiều lần thảo luận, chúng tôi kiên quyết giữ các ban của Đảng, vì nếu bỏ thì Đảng sẽ không có các cơ quan tham mưu giúp về kinh tế, nếu sáp nhập với các phòng của ủy ban hành chính thì công việc của Đảng và chính quyền sẽ "nhập nhằng", các ban sẽ không khách quan trong việc giúp Đảng kiểm tra công việc của chính quyền và các ban sẽ bị lôi cuốn vào

các công việc sự vụ của chính quyền, dễ coi nhẹ công tác nghiên cứu, kiểm tra.

Nhờ có việc duy trì, kiện toàn và cải tiến cách làm việc của các ban, đến nay các ban đã phát huy tác dụng, chúng tôi nắm chắc lấy các ban này, coi là những bộ phận tham mưu giúp Đảng nghiên cứu những vấn đề theo yêu cầu của cấp ủy, kiểm tra các cơ quan Nhà nước thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, tiến hành chỉ đạo riêng, và tổng kết nghiên cứu những chủ trương lớn, những cuộc vận động lớn.

Nhờ cải tiến cách làm việc như trên, Thành ủy chúng tôi dần dần đã giảm bớt được công việc sự vụ, có thì giờ đi xuống cơ sở kiểm tra, đôn đốc, nghiên cứu được những việc lớn và lâu dài, tập trung được vào những công tác trung tâm, nhất là có thì giờ để làm tốt hơn công tác xây dựng đảng và công tác quần chúng. Chính quyền đã dần dần phát huy tác dụng của cơ quan Nhà nước đối với việc chấp hành các đường lối, chính sách của Đảng.

Vấn đề cải tiến cách làm việc giữa cơ quan lãnh đạo của Đảng và chính quyền ở cấp thành nói riêng cũng như ở các cấp nói chung là một vấn đề rất phức tạp. Trên đây chúng tôi chỉ nêu lên một vài cách giải quyết trong mối quan hệ này, sau này có dịp xin tiếp tục phát biểu thêm.